

مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی
(مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی)

فهرست مقالات فارسی

در زمینه تحقیقات ایرانی

بنیادگذار، ایرج افشار

جلد نهم (نیمه نخست)

مجموعه ما (یادنامه ما، ایرج نامه ما، جشن نامه ما، گنگره ما...)

۱۳۷۷ - ۱۳۹۰

به کوشش

عباس مافی

با همکاری

پارکوبی هارطونیان

تهران، ۱۳۹۵

مافی، عباس، ۱۳۲۳-

فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی/ بنیادگذار: ایرج افشار؛ به کوشش عباس مافی، با همکاری پارکوهی هارطونیان. - تهران: مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی (مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی)، ۱۳۹۵-

ج.

ج ۱، مجموعه‌ها: ۱۳۷۷-۱۳۹۰.

۱. ایران‌شناسی -- مقاله‌ها -- فهرست‌ها، ۲. مقاله‌های فارسی -- فهرست‌ها، ۳. مجموعه‌های فارسی -- مقاله‌ها -- فهرست‌ها. الف. افشار، ایرج، ۱۳۰۴-۱۳۸۹. ب. هارطونیان، پارکوهی، ۱۳۲۷-

ج. عنوان

م ۲ ۸۷ الف/ ۳۳۶۹ Z

۰۱۶/۹۵۵

محل نگهداری

کتابخانه ملی ایران

مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی
مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی

نام کتاب: فهرست مقالات فارسی (جلد یکم - نخست)

بنیادگذار: ایرج افشار، به کوشش: عباس مافی، با همکاری پارکوهی هارطونیان

ناشر: مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی (مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی)

حروف‌نگار: بهاره بادافراس؛ زهرا السادات حسینی

تنظیم‌کننده متن و صفحه‌آرا: بهاره بادافراس

طراح نرم‌افزار: سیدصادق خلیق‌تهرانی

چاپ: فاروس لیتوگرافی: پرنگ صحافی: جامی

چاپ اول: تهران ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۲۶-۷۶-۴

همه حقوق این اثر متعلق به مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی

دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۲۶-۷۸-۸

(مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی) است.

نشانی: تهران، نیاوران، کاشانک، صندوق پستی ۱۹۵۷۵/۱۹۷

تلفن: ۲۲۲۹۷۶۲۶ دورنگار: ۲۲۲۹۷۶۶۳

پست الکترونیک: centre@cgie.org.ir

www.cgie.org.ir

فهرست مطالب

۳۱	پیشگفتا
۳۵	مقدمه
۴۱	مجموعه‌های دیده شده

کلیات

(ص ۱-۱۹۴)

۱	۱. روش تحقیق
۲	۲. تصحیح و نقد متون
۴	۳. ایران شناسی و خاورشناسی
۷	۴. ایران شناسان و خاورشناسان
۱۱	ایزوتسو، توشیهیکو
۱۱	باسورث، ادموند
۱۲	براون، ادوارد
۱۲	پوپ، آرتور ابهام
۱۲	شیمل، آنهماری
۱۳	فرای، ریچارد نلسن
۱۳	کربن، هانری
۱۴	گوبینو، ژوزف آرتور دو
۱۵	مصاحبه‌های ایران شناسان
۱۵	۵. انجمن‌ها، مؤسسه‌ها، مجامع ادبی، علمی و فرهنگی
۱۹	۶. کنگره‌ها
۲۱	۷. مصاحبه‌های ادیبان و هنریان ایران
۲۷	۸. نسخه‌پردازی (کاغذ، صحافی، آرایش و کتابت)

۹. نشر کتاب، ویراستاری، مسائل نقد، حق مؤلف، کتاب‌فروشان، چاپخانه ۳۰
۱۰. روزنامه‌نگاری و نشریات ادواری ۴۲
۱۱. کتابخانه‌ها ۵۳
۱۲. کتابداری، فهرست‌نگاری ۵۹
۱۳. کتاب‌شناسی ۶۲
- ۱-۱۳. کلیات ۶۲
- ۲-۱۳. کتاب‌شناسی‌های تکی ۶۳
- ۳-۱۳. کتاب‌شناسی‌های دسته‌جمعی ۷۲
- ۴-۱۳. دائرة المعارف ۸۴
۱۴. نسخه‌های خطی ۸۴
- ۱-۱۴. کتاب ۸۴
- ۲-۱۴. معرفی تک نسخه ۸۸
- ۳-۱۴. فهرست دسته‌جمعی ۱۰۲
۱۵. انتقاد کتاب ۱۱۲
۱۶. معرفی کتاب ۱۷۸

نجوم و نجوم قدیم

(ص ۱۰-۲۲۰)

۱. کلیات ۱۹۵
۲. نجوم و ریاضی ۱۹۷
۳. دانشمندان ریاضی و نجوم ۲۰۲
- ابوالوفای جوزجانی ۲۰۲
- بیرجندی، عبدالعلی ۲۰۳
- بیرونی، ابوریحان ۲۰۳
- غیاث‌الدین جمشیدکاشانی ۲۰۴
- قائنی، محمدعلی ۲۰۵
- کوشیار گیلانی ۲۰۵
- نجم‌الدوله، عبدالغفار ۲۰۵
- نصیرالدین طوسی ۲۰۵
- نیریزی، فضل بن حاتم ۲۰۶
۴. گاه‌شماری ۲۰۶
۵. پزشکی، کلیات ۲۱۰

۲۱۳	رازی
۲۱۴	۶. پزشکان معاصر
۲۱۵	۷. علوم طبیعی
۲۱۸	۸. دانشمندان ایرانی معاصر
۲۱۸	بیرشک، احمد
۲۱۸	حسابی، محمود
۲۱۸	رضا، فضل الله
۲۱۹	شهریدی، پرویز
۲۱۹	قربانی، ابوالقاسم
۲۱۹	هشتگردی، محسن

فلسفه

(ص ۲۲۱-۲۷۰)

۲۲۱	۱. کلیات و مباحث
۲۳۹	۲. اصحاب فلسفه و پژوهشگران
۲۴۱	آشتیانی، جلال الدین
۲۴۲	ابراهیمی دینانی، غلامحسین
۲۴۲	ابن سینا
۲۴۵	ابوالحسن عامری
۲۴۵	باباافضل کاشانی
۲۴۵	حایری یزدی، مهدی
۲۴۵	داوری اردکانی، رضا
۲۴۵	دشتکی شیرازی
۲۴۵	دوانی، جلال الدین
۲۴۶	سبزواری، هادی (ملا)
۲۴۶	سهروردی، شهاب الدین
۲۵۰	صدرالدین شیرازی
۲۶۵	فارابی، ابونصر
۲۶۷	فردید، احمد
۲۶۸	مجتهدی، کریم
۲۶۸	مدرس زنوزی، آقاعلی

۲۶۸	مهدوی، یحیی
۲۶۹	میرداماد
۲۶۹	میرفندرسکی، ابوالقاسم
۲۷۰	نصر، حسین

ادیان و مذاهب

(ص ۲۷۱-۳۸۸)

۲۷۱	۱. کلیات
۲۷۵	۲. ادیان ایرانی
۲۸۰	زردشمن و آئین او
۲۹۰	۳. یهود
۲۹۲	۴. مسیحیت
۲۹۳	۵. اسلام
۲۹۳	۵-۱. تاریخ، حدیث، کلام
۳۰۶	۵-۲. فقه و اجتهاد
۳۱۰	۵-۳. مذاهب و فرق
۳۱۱	اسماعیلیه
۳۱۴	حروفیه
۳۱۴	زیدیه
۳۱۴	شیعه
۳۱۷	قرامطه
۳۱۷	مرجئه
۳۱۷	معتزله
۳۱۷	وهابیه
۳۱۷	۵-۴. قرآن و معارف آن
۳۲۵	۵-۵. نهج البلاغه
۳۲۶	۵-۶. فقها، علما و پژوهشگران اسلامی
۳۳۳	آخوند خراسانی
۳۳۴	ادیب اصفهانی، عباسعلی
۳۳۴	اصفهانی، ابوالحسن
۳۳۵	بهای، محمد بن حسین (شیخ)
۳۳۷	جعفری، محمدتقی
۳۳۸	حسینی اشکوری، محمد

۳۳۹	حمدی، برهان‌الدین
۳۳۹	خمینی، روح‌الله
۳۳۹	زمحشری، ابوالقاسم
۳۴۰	شریعتی، علی
۳۴۰	شریعتی، محمدتقی
۳۴۱	شعرانی، ابوالحسن
۳۴۱	شهیدثانی
۳۴۱	شیخ‌الاسلام، محمد
۳۴۲	شیخ‌بید
۳۴۲	صدوق، شیخ
۳۴۲	طباطبائی، عبدالعزیز
۳۴۲	طباطبائی، محمدحسین
۳۴۴	طبری، محمدبن جریر
۳۴۴	طهرانی، آقابزرگ
۳۴۴	عطاردی‌قوچانی، عزیزالله
۳۴۵	غزالی، ابوحامد محمد
۳۴۸	فاضل‌سراب
۳۴۹	فاضل‌گروسی، عبدالحسین
۳۴۹	فخرالدین رازی
۳۴۹	کلینی، محمد
۳۵۰	محدثارموی، جلال‌الدین
۳۵۱	مرعشی‌نجفی، شهاب‌الدین
۳۵۱	مرعشی‌نجفی، محمود
۳۵۲	مصنف‌چوری، ابوبکر
۳۵۲	مطهری، مرتضی
۳۵۲	معصومی‌همدانی
۳۵۲	میبدی، رشیدالدین
۳۵۴	نائینی، میرزا محمدحسین
۳۵۵	نراقی، احمد و مهدی
۳۵۷	۷-۵. حوزه‌های علمیه
۳۵۸	۶. تصوف، عرفان، فتوت
۳۵۸	۱-۶. کلیات
۳۷۰	۲-۶. صوفیان و عارفان

۳۷۵	ابن عربی
۳۷۷	ابواسحاق کازرونی
۳۷۷	ابوالحسن خرقانی
۳۷۷	ابوسعید ابوالخیر
۳۷۸	احمد جام
۳۷۸	انصاری، عبدالله (خواجه)
۳۷۹	حلاج
۳۷۹	حیدرآملی (سید)
۳۷۹	سیدزاده هاشمی، محمدطاهر
۳۷۹	شمس قریزی
۳۸۲	عزیز سفی
۳۸۳	عین‌القضاات همدانی
۳۸۳	نجم‌الدین کبیرز
۳۸۴	نعمت‌الله ولی کرمانی (ش)
۳۸۶	همدانی، میرسیدعلی
۳۸۶	۷. آئین‌های دیگر

قوم‌شناسی - مردم‌شناسی و علوم اجتماعی

(ص ۳۸۶-۴۹۲)

۳۸۹	۱. کلیات
۳۹۹	۲. عقاید، آداب و رسوم
۴۰۵	۱-۲. محرم
۴۰۶	۳. زن و خانواده
۴۲۱	۴. آموزش و پرورش
۴۳۵	۵. جشن و آیین
۴۴۴	۶. بازی - ورزش
۴۴۷	۷. شهرها، آبادی‌ها و روستاها
۴۵۸	۸. بازار
۴۶۰	۹. آب، قنات
۴۶۵	۱۰. کشاورزی و گیاهان
۴۶۹	۱۱. اقوام، طوایف - کوچ و دامداری
۴۷۶	۱۲. افسانه، داستان، حکایت، قصه

۴۸۰	۱۳. پزشکی عامیانه
۴۸۰	۱۴. وقف و وقفنامه
۴۸۵	۱۵. گفتگوی تمدن‌ها

هنر

(ص ۴۹۳-۶۱۲)

۴۹۳	۱. کلیات
۵۰۱	۲. صنایع دستی
۵۰۴	۳. موسیقی
۵۰۴	۱-۳. کلیات، نظریات، اسناد
۵۱۴	۲-۳. موسیقی‌شناسان
۵۱۴	اسحاق موصلی
۵۱۴	برومند، نورعلی
۵۱۵	خالقی، روح‌الله
۵۱۶	صفی‌الدین ارموی
۵۱۷	عبدالقادر مراغی
۵۱۷	وزیری، علینقی
۵۱۸	۳-۳. موسیقی‌نوازان
۵۱۸	حافظی، فریدون
۵۱۸	صبا، ابوالحسن
۵۱۹	۴-۳. مصاحبه
۵۲۱	۵-۳. آواز
۵۲۱	اقبال آذر، ابوالحسن
۵۲۲	بنان، غلامحسین
۵۲۲	شجریان، محمدرضا
۵۲۲	۴. تعزیه و شبیه‌خوانی
۵۲۴	۵. تئاتر و هنرهای مشابه
۵۲۸	۶. سینما
۵۳۸	۷. خوشنویسی
۵۴۱	۸. خوشنویسان
۵۴۳	سلطانعلی مشهدی
۵۴۳	فضائی، حبیب‌الله
۵۴۳	میرعماد

- ۵۴۴ نی‌ریزی، احمد
- ۵۴۵ ۹. نقاشی (نگارگری)
- ۵۵۱ ۹-۱. نقاشان
- ۵۵۳ آغداشلو، آیدین
- ۵۵۳ بهزاد، حسین
- ۵۵۳ بهزاد، کمال‌الدین
- ۵۵۶ رضا عباسی
- ۵۵۶ کمال‌الملک
- ۵۵۸ معین‌مصور
- ۵۵۸ ۹-۲. مصاحبه
- ۵۵۸ ۱۰. جغرافیه
- ۵۵۹ ۱۱. عکاسی
- ۵۶۰ ۱۲. عکاسان
- ۵۶۰ ۱۳. مجسمه‌سازی
- ۵۶۱ ۱۴. بافته و بافندگی (قالی، گلیم، پوشاک)
- ۵۶۷ ۱۵. سفال، کاشی
- ۵۷۰ ۱۶. فلزکاری
- ۵۷۳ ۱۷. هنرهای چوبی و لاک
- ۵۷۴ ۱۸. مهر، جواهر، تسییح، تخت، نشان، درفش
- ۵۷۵ ۱۹. موزه، نمایشگاه، مجموعه
- ۵۷۸ ۲۰. معماری، شهرسازی، باغ‌سازی
- ۶۱۰ پیرنیا، محمدکریم
- ۶۱۱ ۲۱. نگاره‌های نمادین

جغرافیا

(ص ۶۱۳-۶۶۲)

- ۶۱۳ ۱. کلیات
- ۶۱۶ ۲. سفر و سفرنامه
- ۶۲۹ ۳. جغرافیای تاریخی و تمدنی
- ۶۲۹ ۳-۱. آذربایجان
- ۶۳۰ ۳-۲. اصفهان

۶۳۴	۳-۳. تهران
۶۳۴	۴-۳. جبال و ایران مرکزی
۶۳۵	۵-۳. خراسان
۶۳۷	۶-۳. خلیج فارس
۶۴۹	۷-۳. خوزستان
۶۵۰	۸-۳. سیستان و بلوچستان
۶۵۱	۹-۳. فارس
۶۵۳	۱۰-۳. قزوین
۶۵۳	۱۱-۳. کاشا
۶۵۴	۱۲-۳. کردستان
۶۵۴	۱۳-۳. کرمان
۶۵۵	۱۴-۳. کناره دریای خزر
۶۵۸	۱۵-۳. لرستان
۶۵۹	۱۶-۳. همدان
۶۵۹	۱۷-۳. یزد
۶۵۹	۴. قلمرو تاریخی - فرهنگی ایرانی
۶۶۰	۱-۴. ماوراءالنهر، سفد، راه ابریشم

باستان‌شناسی

(ص ۶۶۳-۷۲۰)

۶۶۳	۱. کلیات
۶۶۹	۲. پیش از اسلام
۶۶۹	۲-۱. کلیات
۶۷۱	۲-۲. آذربایجان
۶۷۵	۲-۳. اصفهان
۶۷۶	۲-۴. تهران - ری
۶۷۶	۲-۵. جبال و شهرهای مرکزی
۶۷۷	۲-۶. خراسان
۶۷۸	۲-۷. خوزستان
۶۸۰	۲-۸. سیستان و بلوچستان
۶۸۲	۲-۹. فارس
۶۸۵	۲-۱۰. قزوین
۶۸۶	۲-۱۱. کردستان، لرستان

- ۶۸۷ ۱۲-۲. کرمان
- ۶۸۸ ۱۳-۲. کرمانشاه
- ۶۸۹ ۱۴-۲. مَرگان - مازندران
- ۶۹۰ ۱۵-۲. گیلان
- ۶۹۱ ۱۶-۲. همدان
- ۶۹۲ ۳. دورهٔ پس از اسلام
- ۶۹۳ ۱-۳. کلیات
- ۶۹۴ ۲-۳. آذربایجان
- ۶۹۳ ۳-۳. اصفهان
- ۶۹۵ ۴-۳. تهران - ری
- ۶۹۶ ۵-۳. جبال - شهرهای مرکزی
- ۶۹۷ ۶-۳. خراسان
- ۶۹۸ ۷-۳. خوزستان
- ۶۹۸ ۸-۳. سلطانیه
- ۶۹۸ ۹-۳. فارس
- ۷۰۰ ۱۰-۳. قزوین
- ۷۰۱ ۱۱-۳. کاشان
- ۷۰۱ ۱۲-۳. کردستان - لرستان
- ۷۰۱ ۱۳-۳. کرمان
- ۷۰۲ ۱۴-۳. مَرگان - مازندران (۱)
- ۷۰۲ ۱۵-۳. مَیلان
- ۷۰۳ ۱۶-۳. مازندران (۲)
- ۷۰۳ ۱۷-۳. همدان
- ۷۰۴ ۱۸-۳. یزد
- ۷۰۴ ۴. مسجد
- ۷۰۴ ۱-۴. کلیات
- ۷۰۶ ۲-۴. مساجد شهرها
- ۷۱۰ ۵. ابنیهٔ سرزمین‌های دیگر
- ۷۱۲ ۶. کتیبه
- ۷۱۲ ۱-۶. پیش از اسلام
- ۷۱۵ ۲-۶. دورهٔ اسلامی
- ۷۱۹ ۷. سکه

تاریخ

(ص ۷۲۱-۸۸۸)

۱. کلیات و عمومیات ۷۲۱
۲. تاریخ نگاری ۷۲۵
۳. تاریخ نگاران ۷۲۷
- آدمیت، فریدون ۷۲۸
- ابن خلدون ۷۳۱
- اتحادیه، منصوب (نظام مافی) ۷۳۲
- بیهقی، ابوالفضل ۷۳۲
- جوینی ۷۳۲
- حائری، عبدالهادی ۷۳۲
- رشیدالدین فضل الله همدانی ۷۳۳
- مسعودی، ابوالحسن علی بن حسین ۷۳۳
- نوابی، عبدالحسن ۷۳۴
۴. اسطوره ۷۳۴
۵. روابط تاریخی ۷۴۲
۶. تاریخ ایران ۷۵۱
- ۱-۶. پیش از اسلام ۷۵۱
- ۲-۶. از ظهور اسلام تا عصر صفوی ۷۵۶
- ۳-۶. صفویان ۷۶۳
- ۴-۶. افشاریان و زندیه ۷۶۸
- ۵-۶. دوره قاجار ۷۶۹
- ۶-۶. رژی - جنبش تنباکو ۷۷۲
- ۷-۶. عصر مشروطه تا کودتای ۱۲۹۹ ۷۷۳
- ۸-۶. کودتای ۱۲۹۹ تا کودتای ۲۸ مرداد ۷۸۶
- ۹-۶. پس از کودتای ۲۸ مرداد و... ۷۸۹
۷. تاریخ اجتماعی، اقتصادی، مدنی ۷۹۳
۸. تجدد، ملیت، روشنفکری ۸۰۶
۹. اسناد و مدارک ۸۱۸
- ۱-۹. کلیات ۸۱۸
- ۲-۹. اسناد توصیف شده ۸۲۰
- ۳-۹. اسناد به معرفی صاحبان سند ۸۲۸

- ۸۵۵ ۱۰. خاطرات و گفتگو
- ۸۵۷ ۱۱. خاندان‌ها و سرگذشت‌های دسته جمعی
- ۸۶۱ ۱۲. سرگذشت رجال
- ۸۶۱ ۱-۱۲. روزگاران قدیم
- ۸۶۴ ۲-۱۲. دوره قاجار و عصر مشروطه به بعد
- ۸۷۱ آقاخان کرمانی، عبدالحسین
- ۸۷۱ اسدآبادی، سیدجمال‌الدین
- ۸۷۲ اصفهانی، نورالله (حاج‌آقا)
- ۸۷۳ امیر میر
- ۸۷۳ امیر غلام روسی، حسنعلی
- ۸۷۳ حیدرمو اوغلی
- ۸۷۳ خیابانی، محمد
- ۸۷۴ سدیدالسلطنه، کمال، محمدعلی
- ۸۷۴ طالبوف، عبدالرحمن
- ۸۷۴ قائم‌مقام فراهانی، میرزا، القادری
- ۸۷۵ کوچک‌خان جنگلی
- ۸۷۵ مدرس، سیدحسن
- ۸۷۶ مستشارالدوله، یوسف
- ۸۷۶ مصدق، محمد
- ۸۷۶ نجم‌آبادی، هادی
- ۸۷۷ ۱۳. عکس
- ۸۸۰ ۱۴. تاریخ ملل قدیم
- ۸۸۲ ۱۵. تاریخ کشورهای همسایه
- ۸۸۶ ۱-۱۵. عربستان
- ۸۸۶ ۲-۱۵. هند

زبان و زبان‌شناسی

(ص ۸۸۹-۹۶۴)

- ۸۸۹ ۱. کلیات
- ۸۹۲ ۲. زبان‌های باستانی ایران
- ۹۰۳ ۳. زبان فارسی
- ۹۱۲ ۴. قلمرو فرهنگی زبان فارسی

۹۱۸	۵. فرهنگستان
۹۱۹	۶. گویش های محلی (لهجه)
۹۱۹	۶-۱. کلیات
۹۲۲	۶-۲. آذربایجان
۹۲۲	۶-۳. اصفهان و شهرهای مرکزی
۹۲۳	۶-۴. بختیاری
۹۲۴	۶-۵. بلوچی
۹۲۴	۶-۶. تالشی و تاتی
۹۲۴	۶-۷. خراسان - استان - سمنان (۱)
۹۲۵	۶-۸. سمنانی (۱)
۹۲۶	۶-۹. فارس
۹۲۷	۶-۱۰. کردی
۹۲۹	۶-۱۱. گیلکی
۹۳۰	۶-۱۲. لری
۹۳۰	۶-۱۳. مازندران
۹۳۲	۶-۱۴. همدان
۹۳۲	۷. مباحث لغوی و اصطلاحات و تعبیرات
۹۴۸	۸. دستور زبان و پژوهش های زبان شناسی
۹۵۵	۹. رسم الخط، شیوه امل و اصلاح خط
۹۵۷	۱۰. امثال و تعبیرات
۹۵۸	۱۱. ترجمه

ادبیات (۱) از آغاز تا روزگار معاصر

(ص ۹۶۵-۱۰۹۸)

۹۶۵	۱. کلیات ادبی
۹۷۲	۲. علوم ادبی
۹۷۴	۳. طنز
۹۷۴	۴. ادبیات ترکی
۹۷۵	۵. ادبیات عربی
۹۷۸	۶. شعر فارسی (کلیات)
۹۸۸	۷. سرگذشت ادیبان و شاعران
۹۸۸	۷-۱. همگانی

- ۱۰۰۱ ۲-۷ شاعران قرون چهارم، پنجم و ششم
- ۱۰۰۱ انوری ابیوردی
- ۱۰۰۲ باباطاهر همدانی
- ۱۰۰۲ خاقانی
- ۱۰۰۶ خیام نیشابوری
- ۱۰۰۸ رودکی
- ۱۰۰۹ سنایی غزنوی
- ۱۰۱۳ عطار نیشابوری
- ۱۰۱۵ فخرالدین گرجانی
- ۱۰۱۵ فرخی یسنانی
- ۱۰۱۵ فرسوس موسی
- ۱۰۴۵ کسائی مره‌زی
- ۱۰۴۵ مجیرالدین بی‌مانی
- ۱۰۴۶ مسعود سعد
- ۱۰۴۶ منوچهری دامغانی
- ۱۰۴۶ ناصر خسرو
- ۱۰۴۷ نظامی گنجه‌ای
- ۱۰۵۱ ۳-۷. شاعران قرون هفتم، هشتم، نهم و دهم
- ۱۰۵۱ ابن یمن فریومدی
- ۱۰۵۲ اوحدی مراغه‌ای
- ۱۰۵۳ جامی، عبدالرحمان
- ۱۰۵۳ حافظ شیرازی
- ۱۰۶۳ خسرو دهلوی
- ۱۰۶۳ خواجوی کرمانی
- ۱۰۶۷ سعدی شیرازی
- ۱۰۷۳ سلمان ساوجی
- ۱۰۷۵ شمس ناصر
- ۱۰۷۵ عبید زاکانی
- ۱۰۷۵ عراقی، فخرالدین
- ۱۰۷۵ عرفی شیرازی
- ۱۰۷۵ عماد فقیه کرمانی
- ۱۰۷۷ کمال خجندی
- ۱۰۷۷ مولوی

۱۰۹۲	نعمت‌الله ولی کرمانی (شاه)
۱۰۹۲	۴-۷. شاعران قرون یازدهم، دوازدهم و سیزدهم
۱۰۹۳	ادیب‌الممالک فراهانی
۱۰۹۳	ایرج میرزا
۱۰۹۴	بیدل دهلوی
۱۰۹۵	حبیب‌اصفهانی، میرزا
۱۰۹۵	حزین لاهیجی
۱۰۹۶	صائب تبریزی
۱۰۹۷	فایز مست
۱۰۹۷	مستوردستانی
۱۰۹۸	یغمای ندقم

ادبیات (۲) در روزگار معاصر

(ص ۱۰۹۹-۱۲۰۸)

۱۰۹۹	۱. ادبیات معاصر ایران
۱۰۹۹	۱-۱. کلیات
۱۱۰۱	۲-۱. ادبیات کودکان
۱۱۰۳	۲. داستان نویسی
۱۱۰۶	۳. شعر معاصر و شعر نو
۱۱۱۰	۴. شاعران، ادیبان و پژوهشگران فرهنگی
۱۱۱۰	۱-۴. همگانی
۱۱۲۱	آتش، منوچهر
۱۱۲۱	آرام، احمد
۱۱۲۱	آریان‌پور، امیرحسین
۱۱۲۲	آل احمد، جلال
۱۱۲۴	آموزگار، ژاله
۱۱۲۴	ابتهاج، هوشنگ
۱۱۲۵	ابراهیمی، نادر
۱۱۲۵	احمدی، احمدرضا
۱۱۲۵	اخوان ثالث، مهدی
۱۱۲۷	اسلامی‌ندوشن، محمدعلی
۱۱۲۹	اشرف‌الدین حسینی (نسیم شمال)

۱۱۳۰	اعتصامی، پروین
۱۱۳۳	اقبال آشتیانی، عباس
۱۱۳۳	اقبال لاهوری، محمد
۱۱۳۶	امین‌پور، قیصر
۱۱۳۶	انجوی شیرازی، ابوالقاسم
۱۱۳۸	انزایی نژاد، رضا
۱۱۳۸	انوار، عبدالله
۱۱۳۹	براهنی، رضا
۱۱۳۹	بهار، محمد تقی
۱۱۴۵	بهار، مهرداد
۱۱۴۵	بهبهانی، حسین
۱۱۴۸	بهرنگی، صمد
۱۱۴۸	بهمنی، محمدعلی
۱۱۵۰	بهمنیار، احمد
۱۱۵۰	بیضایی، بهرام
۱۱۵۰	پاینده‌لنگرودی، محمود
۱۱۵۰	پورداد، ابراهیم
۱۱۵۱	ترجانی‌زاده، احمد
۱۱۵۱	ترنج، تیمور
۱۱۵۱	تفضلی، احمد
۱۱۵۱	تقی‌زاده، حسن
۱۱۵۱	توللی، فریدون
۱۱۵۲	جلالی، بیژن
۱۱۵۲	جمال‌زاده، محمدعلی
۱۱۵۲	چوبک، صادق
۱۱۵۳	حایری، عبدالحسین
۱۱۵۳	حکمت، علی‌اصغر
۱۱۵۳	حمیدی شیرازی، مهدی
۱۱۵۴	خانلری، پرویز نائل
۱۱۵۵	خرم‌شاهی، بهاء‌الدین
۱۱۵۵	خطیبی، حسین
۱۱۵۵	دانش‌پژوه، محمدتقی
۱۱۵۶	دانشور، سیمین

۱۱۵۸	دست‌غیب، عبدالعلی
۱۱۵۸	دشتی، علی
۱۱۵۹	دولت‌آبادی، محمود
۱۱۵۹	دهخدا، علی‌اکبر
۱۱۶۲	رادی، اکبر
۱۱۶۳	رحمانی، نصرت
۱۱۶۳	رشید یاسمی، غلامرضا
۱۱۶۳	زریاب، بی، عباس
۱۱۶۳	زرین‌کوب، عبدالحسین
۱۱۶۹	ساعدی، غلامحسین
۱۱۷۰	سپهری، بهرام
۱۱۷۱	سمسار، مهدی
۱۱۷۱	شاملو، احمد
۱۱۷۴	شریعتی، علی
۱۱۷۴	شفیعی کدکنی، محمدرضا
۱۱۷۵	شمس‌لنگرودی، محمد
۱۱۷۶	شهریار، محمدحسین
۱۱۷۷	صادقی، بهرام
۱۱۷۷	صدیقی، غلامحسین
۱۱۷۸	صفا، ذبیح‌الله
۱۱۷۸	عارف‌قزوینی، ابوالقاسم
۱۱۷۸	عشقی، رضا (میرزاده)
۱۱۷۹	علوی، بزرگ
۱۱۷۹	عنایت، حمید
۱۱۷۹	فرخزاد، فروغ
۱۱۸۱	فرخی‌یزدی، محمد
۱۱۸۲	فرزان، محمد
۱۱۸۴	قروانفر، بدیع‌الزمان
۱۱۸۴	فروغی، محمدعلی
۱۱۸۵	فره‌وشی، بهرام
۱۱۸۵	قریب، بدرالزمان
۱۱۸۵	قریب، عبدالعظیم
۱۱۸۵	قزوینی، محمد

۱۱۸۸	قهرمان، محمد
۱۱۸۸	کسرای، سیاوش
۱۱۸۸	کیا، محمدصادق
۱۱۸۸	کیوان، مرتضی
۱۱۸۸	گلچین معانی، احمد
۱۱۸۸	گلشیری، هوشنگ
۱۱۸۹	ماهیارنوابی، یحیی
۱۱۸۹	مجابی، جواد
۱۱۸۹	محامدی، حمید
۱۱۹۰	محبوب، محمدجعفر
۱۱۹۰	محقق، مهدی
۱۱۹۰	محمدزاده، دیق، سیر
۱۱۹۰	محمود، احمد
۱۱۹۱	محیط طباطبایی، محمد
۱۱۹۱	مردانی، نصرالله
۱۱۹۱	مسکوب، شاهرخ
۱۱۹۲	مشکور، محمدجواد
۱۱۹۲	مشیری، فریدون
۱۱۹۶	معین، محمد
۱۱۹۶	منزوی، احمد
۱۱۹۶	مهدوی، اصغر
۱۱۹۷	مینوی، مجتبی
۱۱۹۷	نادرپور، نادر
۱۱۹۸	نجدی، بیژن
۱۱۹۸	نجفی، ابوالحسن
۱۱۹۹	نقیسی، سعید
۱۱۹۹	نیما یوشیج
۱۲۰۴	هدایت، صادق
۱۲۰۶	هراتی، سلمان
۱۲۰۷	همایی، جلال‌الدین
۱۲۰۷	یغمایی، اقبال
۱۲۰۷	یغمایی، حبیب
۱۲۰۸	یوسفی، غلامحسین

متون

(ص ۱۲۰۹-۱۲۵۴)

۱. با نام مؤلف ۱۲۰۹
۲. مؤلف ناشناخته ۱۲۴۶

مباحث مربوط به افغانستان

(ص ۱۲۵۵-۱۲۶۰)

مباحث مربوط به ازبکستان و تاجیکستان

(ص ۱۲۶۱-۱۲۶۶)

نمایه‌ها

(ص ۱۲۶۹ - ۱۸۶۰)

۱. فهرستنامه نام کتاب ۱۲۶۹
۲. فهرستواره جغرافیایی ۱۵۵۷
۳. فهرستنامه کتاب و رساله، مجله و ... و ... ۱۶۰۳
۴. فرهنگواره موضوعی، مدنی، قومی و ... اصلاحات و لغات ۱۶۷۵

پیشگفتار

پنج مجلد فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی، شامل مقالات نشریه ها (از ۱۳۷۷ تا ۱۳۹۰ ش) از سری مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی (مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی) منتشر شده است. جای بسی غرور است که مجلد یازدهم این فهرست در دست تنظیم و تدوین است و امید است که به زودی در دسترس همه استفاده کنندگان قرار گیرد. علاقه‌مندان شاید آگاهی داشته باشند که مجلد یکم تا ششم فهرست مقالات فارسی به همت شادروان استاد ایرج افشار تدوین و منتشر شد. نظر آن شادروان این بود که تدوین و انتشار آن فهرست تداوم بیاید و در عین حال مشخصات مقالات مجموعه را، افزون بر همه نشریه های مرتبط، در بر بگیرد. مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی هم کوشید این نظر استاد افشار را عملی کند و توصیه ایشان شورایی به نام «گروه راهبردی» برای نظارت مستمر و فنی بر این کار تعیین شد. از ۱۳۷۷ با نظارت گروه راهبردی برای تدوین و انتشار مشخصات کتاب شناختی مجموعه ها، یادنامه ها، یادداشت ها، گاهنامه ها و ارج نامه ها هم کوشش تازه ای به عمل آمد. مجموعه این مشخصات بسیار گسترده است و از این رو، گروه راهبردی با توجه به امکانات موجود تصمیم گرفت که فهرست نویسی مقالات نشریه ها از فهرست نویسی مقالات مجموعه ها جدا شود و فهرست هر کدام جداگانه انتشار بیاید. پس از این تصمیم، استاد افشار طی نامه ای (به تاریخ ۱۸ دی ماه ۱۳۸۹، که تصویر آن به دنبال این پیشگفتار آمده است)، مسئولیت تدوین فهرست مقاله های فارسی را به خانم ایران‌ناز کاشیان و تدوین فهرست مقالات مجموعه ها را به آقای عباس مافی، از همکاران دیرین خود در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و از همکاران کنونی کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی سپرد. با تصویب گروه

راهبردی و مدیر مرکز، خانم پارکوهی هارطونیان، از کتاب‌داران و فهرست‌نگاران با سابقه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و این مرکز، هم به همکاری با این طرح دعوت شدند.

اینک پس از چند سال همکاری این همکاران، فهرست مقالات فارسی در مجموعه‌ها و یادنامه‌ها به علاقه‌مندان عرصه ایران‌شناسی و پژوهشهای ایرانی تقدیم می‌شود. این فهرست در برگیرنده مشخصات ۲۵۱۸۸ مقاله منتشر شده از ۱۳۷۷ تا ۱۳۹۰ ش است. نیز یادآوری این نکته ضروری است که مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، بنابر روش معمول و مطلوب خود، همه نکته‌هایی را که کتاب‌شناسان و فهرست‌نگاران در نقد و نظرهایشان درباره مجلدات قبلی فهرست مقالات فارسی در مطبوعات طرح کرده‌اند، بررسی کرده، مدّ نظر قرار داده و در موارد لازم، تذکرات و اصلاحات آنان را اعمال کرده است. کسانی که دست در کار تدوین و انتشار فهرست‌ها هستند، خوب می‌دانند که احصاء بروز مسائل در ضبط ارقام و اعداد و نام‌ها بسیار است و هر تذکری در این باره، بر دقت در کار می‌افزاید. اما دوازه کتاب‌شناسان و فهرست‌نگاران گرامی همچنان به نقادی و نکته‌سنجی ادامه داده و به انتشار روزانه کسری و کاستی این اثر برجای مانده از روانشاد استاد ایرج افشار، یادگار ماندگاری که به فرهنگ ایران و عرصه کتاب‌شناسی و فهرست‌نگاری ملی تعلق دارد، یاری برسانند. مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی هم در راه تدوین و انتشار این اثر ارجمند و تکامل بخشیدن به آن در حد مقدرات خود، از هیچ کوششی دریغ نخواهد ورزید. چنانکه پیش از این هم اعلام شده، فهرست‌نگاری جلد یازدهم فهرست مقالات فارسی، شامل مشخصات مقالات چاپ شده از ۱۳۹۱ ش به بعد، آغاز شده است و به محض آنگاه از مشکلات مالی مرکز کاسته شود، انتشار می‌یابد. به منظور دستیابی به همه نشریه‌ها، از دانشگاهها، مراکز پژوهشی و مطبوعاتی، ناشران مطبوعات، اداره‌های فرهنگ شهرستان‌ها و بنیادهای همتراز آنها کتاباً و رسماً درخواست شد یک شماره از هر نشریه و مجموعه‌ای که انتشار می‌دهند، به این مرکز ارسال کنند تا مشخصات مقاله‌های آنها در فهرست مقالات فارسی درج شود. متأسفانه مرکز تاکنون پاسخ قابل توجهی دریافت نکرده است. دسترسی به همه نشریه‌های فارسی از راه کتابفروشی‌ها و دهکده‌های مطبوعاتی گاه بسیار دشوار و گاه تقریباً ناممکن است. در اینجا مجدداً از مسئولان همه نشریه‌های علاقه‌مندند به درج مشخصات مقاله‌ها در فهرست مقالات فارسی، درخواست می‌شود از فرستادن نسخه‌ای از نشریات خود مضایقه نفرمایند. چنانچه مجلدی از فهرست مقالات فارسی فاقد مشخصات کتاب‌شناختی

مقاله‌های نشریه‌ای باشد، بدان معناست که کتابخانه دائرة المعارف بزرگ اسلامی و گروه تدوین فهرست مقالات فارسی به آن نشریه دست نیافته است. مدیران و مسؤولان نشریات به خوبی واقف اند که هر فهرستی تا جای ممکن باید جامع باشد، و رسیدن به جامعیت و کمال هر فهرستی بدون همکاری گسترده در سطح ملی امکان پذیر نخواهد بود.

سخن آخر اینکه، با توجه به گسترش دامنه فعالیت‌هایی که محور اصلی آنها کتاب‌شناسی، فهرستها و تهیه‌های اطلاع‌رسان و به‌طور کلی منابع شناخت کتاب است، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی از هرگونه پیشنهاد و طرح در این زمینه، که بتوان با کمترین هزینه مالی به کارآمدترین نتیجه دست یافت، استقبال می‌کند. امیدوارم یاری‌های گسترده‌تر همه دوستداران استاد ایرج افشار و رهروان راه او، این اثر ملی و متعلق به همه فارسی‌زبانان، ایران‌پژوهان و پژوهشگران حوزه مطالعات فرهنگ و تمدن ایرانی، در صورتی پر بارتر، کامل‌تر و ارزشمندتر از پیش عرضه کند.

در پایان، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی سپاسگزاری و قدردانی از کوشش تدوینگران فهرست حاضر را وظیفه خود می‌داند: آقای دکتر خاتم هارطونیان کوشیده‌اند که این فهرست با ضوابط فهرست‌نویسی معمول و مقبول اهل فن هماهنگ باشد؛ خانم بهاره بادافراس با علاقه و احساس مسئولیت عمیق حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی این فهرست را بر عهده داشته است؛ آقای مهندس صادق خلیق‌نهرانی، طراح نرم‌افزار، با شکیبایی برای مشکلات نرم‌افزاری این فهرست راه حل یافته‌اند، و کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی به‌رغم مشکلات مالی، تا حد ممکن به جمع‌آوری منابع لازم همت گمارده است. امیدوارم کاربرد گسترده این اثر پاداش رخسار این کوششها و همکاریها باشد.

کاظم موسوی بجنوردی

رئیس مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی

(مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی)

مقدمه

نسل دوم فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی در حالی به روند نشر خود ادامه می‌دهد که معمار بنیادگذار آن زمانی است که روی در نقاب خاک کشیده است، هرچند گفته می‌شود که انسان در جنبه خود فانی و در عمل خویش باقی است که آن مرحوم کشتزاری کم مانند از پژوهش‌ها در زمینه‌ای که اکنون علوم و معارف از خود باقی گذاشته‌اند که اکنون و همیشه راهگشا و دستمایه بسیاری از پژوهشگران خواهد بود.

پیش‌تر ایشان ضمن مقاله‌ای دانشمندی عرب را که دانش جنبه دایرة المعارفی داشت به پیروی از نقل قولی «عالم موسوعی»^{*} نوشته بودند که به واقع می‌توان این تعریف را با تأمل در شمار، گستردگی، تنوع و ارزش علمی آثارشان برآورده مرحوم انصار نیز دانست.

به هر تقدیر، شوربختانه هنگامی که فراهم‌آور این فهرست مشغول شدیم که از ارشادها و نظارت ایشان محروم شدیم و نتوانستیم شاهد و ناظر نکته‌ری‌های خردمندانه‌شان باشیم ولی در عین حال خوشنود که طی سالهای پیش، یعنی از ۱۳۴۶ و ۴۷ شمسی با استقامت در مرکزی علمی - پژوهشی که ریاستش را عهده‌دار بودند بسیار از آموزش‌های فهرست‌نویسی و کابردی آموختیم و همواره با ظرفیت‌های مثبت و مدیریت مؤثرشان رو در رو بودیم. در مقابل با نگرانی تیزبین و دقیق همراه با عطف و خاص خویش پیشرفت‌های ما را در امور گفته شده همواره چه شفاهی و یا مکتوب تعقیب و تأیید می‌کردند.

هر چه کردیم به چشم کرشم زیبا بود

نیکی پیر مغان بین که چو ما بدمستان

* اوراق عتیق، جلد دوم، ۱۳۹۰، ص ۷۴۹-۷۵۱ درباره صلاح‌الدین المنجد.

بی‌گمان همین ارتباط دیرینه استاد و شاگردی موجباتی را فراهم کرد که پس از شنیدن پیشنهاد ارجاع ادامه کار فهرست‌برداری از مقالات ویژه مجموعه‌ها، بدون درنگ پذیرفتند و طی نامه‌ای حضور ریاست محترم دایرة المعارف بزرگ اسلامی از این انتخاب استقبال کردند. پس از آن در یک نشست کوتاه که حضور پر از مهرشان حاضر شدیم (بهمن ۱۳۸۹) با طرح لیخندی که فراموشمان نخواهد شد ضمن زدودن دلشوره‌ها، به آرامی و با نگاهی که حاصل سال‌ها کنکاش و فعالیت پژوهشی بود خیلی خلاصه فرمودند جلد ششم و هفتم و زمینه کارتان باشد و از تجربیاتی که در این مدت از فهرست‌نگاری کتاب‌ها در کتابخانه‌ها کسب کرده‌اید نیز غافل نباشید. با این توصیه مختصر آن - که از مقوله نگرانی و تردید جمع شده بود مرتفع گردید و کار فهرست‌برداری را شروع کردیم.

جلدها، یک به یک، فهرست مقالات از دو منبع نشریات ادواری و کتابهای موسوم به مجموعه‌ها به اهتمام استاد افشار طی سالیان گذشته به زیور طبع درآمده که همواره از جمله‌ی کتابهای معتبر و مهم دانشگاهی به حساب می‌آید. از جلد هفتم، برای ادامه کار تصمیم گرفتند که فهرست مقاله‌های مربوط به مجموعه تفکرات و سواى مقالات نشریات تقدیم عرصه نشر شود. دلایل آن هرچه که بود به گمان این قلم انتشار زیاد ابل قبول این کتابها شرایط را برای اخذ این تصمیم به وضوح نشان می‌دهد. چنان که در محفل رمانو تعبیر شده، با فهرست‌برداری از ۱۰۲۲ عنوان کتاب منتشر در ۱۳۵۴ جلد توانستیم بالغ بر ۲۵۰۰۰ برگه را در موضوع‌های مختلف ایران‌شناسی استخراج و فهرست‌برداری کنیم.

معمولاً این نوع کتابها شامل مجموعه‌ای از مقالات نگاشته شده در زمینه ایران‌شناسی توسط نگارنده‌ای واحد در زمان‌های مختلف و یا از نگارندگانی متعدد (چون جشن‌نامه‌ها، ارج‌نامه‌ها، کنگره‌ها...) در یک زمان خاص می‌باشد. در پی این تصمیم مجدداً هفتم به بعد ویژه نشریات ادواری به اهتمام خانم کاشیان منتشر شده و ادامه خواهد داشت و مقاله‌های مربوطه‌ها نیز جداگانه تنظیم و انتشار آن نیز قرار است ادامه‌دار باشد.

برای شروع تعدادی کلید واژه که خاص چنین کتاب‌ها است تعیین و یادداشت شد چون کنگره‌ها، همایش‌ها، پژوهش‌نامه‌ها، ارج‌نامه‌ها، بزرگداشت‌ها، یادبودنامه‌ها، نکوداشت‌ها و غیره، گاهی نیز با کتی روبرو می‌شدیم که از نام آن هیچ نشانه و راهنمایی مبنی بر این که مجموعه‌ای از مقاله‌ها است نمی‌یافتیم چون کتاب «نقشبندیان» که به هنگام فهرست‌نگاری برای کتابخانه با مقاله‌های متعدد در چارچوب موردنظر مواجه می‌شدیم که آنها نیز ضمیمه کار قرار گرفت. در گام

بعدی به فراهم آوری کتاب‌ها از کتابخانه دائرة المعارف و کتابخانه‌های دیگر اقدام شد که در این راه مسوولان و کارکنان کتابخانه، به ویژه میز امانت، مخزن داران و مسوول تهیه منابع کتابخانه بسیار همکاری نمودند که در همین مختصر از یکایک آنان صمیمانه تشکر می‌شود.

همان‌طور که توصیه شد جلد ششم فهرست مقالات را زمینه اصلی کار نهادیم و برای هماهنگی تغییراتی که در مجلدات هفتم به بعد بنا به ضرورت اعمال شده بود هم مدنظر قرار دادیم. مقاله‌های کتابهای مجموعه‌ها اغلب به لحاظ محتوا و شکل ظاهری که می‌بایستی در برگه‌ها درج شوند تغییراتی را می‌طلبیدند که در طول گردآوری رعایت شد. کوشش بسیار شد تا مقاله‌های گزینشی در حوزه ایران‌شناسی نیاز پژوهشگران را برطرف نماید و به صرف آن که در این گونه کتابها غنای شده‌اند عرضه نگردند که بایستی اقرار کنیم کم‌تر توانستیم آن اقتدار علمی لازم را که در حجم افشار در حذف یا گزینش مقاله‌ها اعمال می‌کردند را موفق باشیم، شاید این هم از زوایای خلایق فهرست‌نگاری باشد که بیشتر به جامعیت امر برای جذب و جلب مراجعان بیشتر توجه دارند. دیگر آن که بررسی و طبقه‌بندی موضوعی فهرست مقالات را به پشتوانه بیش از چهل سال سابقه فهرست‌نگاری در کتابخانه‌های معتبر ترتیب و آراستیم که در این راه مشکلات پیش‌بینی‌نشده کم‌شمار کردند از آن جمله مدخل‌های از پیش تعیین شده و سپس افزوده‌های جلد‌های پسین که غالباً به لحاظ مفهومی بسیار به یکدیگر نزدیک هستند چنان‌که چیش موضوعی را بسیار دشوار کردند مانند مدخل‌های انتقاد کتاب، کتاب‌شناسی‌های تکی و معرفی کتاب که نگارندگان چندین مقاله‌هایی الزامی نداشته و ندارند تا به هنگام نگارش در محدوده‌ی مدخل‌های موجود در فهرست مقالات نوشته‌های خود را محصور کنند و بیشتر سعی دارند تمام جوانب کتاب را در مقاله‌ها به گنجانند. گاه نیز مقاله‌ها با توجه به عنوان و متن آن‌ها با مدخل‌هایی چند در فهرست مقالات، هماهنگی دارند چون مقاله‌های: رنگ در باورهای ایرانی که در هنر و هم در عقاید می‌توان جای گیرد یا مقاله‌ی معماری در آینه دریا که در معماری و نیز مسجد و نظایر این‌ها که کم‌شمار هم نیستند در این موارد به تخصص نگارنده مقاله و زمینه فعالیتش مراجعه می‌گردید و اگر این مهم مجهول می‌ماند به بخش قالب مطلب و دیگر نشانه‌ها توجه شد که طبعاً در این شرایط نقش فهرست‌نگار در تمیز دادن موضوع و احاطه‌اش به مداخل موجود در فهرست تأثیر به‌سزایی در موضوع‌بندی خواهد داشت. در معرفی نام‌های اشخاص، در بیشتر مواضع، فهرست‌های نام‌های شهر به کار رفته در کتابخانه مرکز، موردنظر قرار گرفته‌اند که گاهی با آنچه که

در جلد‌های پسین فهرست مقاله‌ها به کار گرفته شده متفاوت است که این مورد عمومیت ندارد و تعدادی از نام‌ها همان است که در پایگاه رایانه‌ی مربوطه حفظ شده است.

مطالب مربوط به کشورهای افغانستان، تاجیکستان و... اکثر زیر مدخل کشور مورد بحث قرار گرفته‌اند و از تقسیم‌بندی ریز موضوعی و پراکندگی موضوع‌های مربوط به این کشورها پرهیز شده است. تلاش بسیار گردید تا فهرست مقاله‌ها صحیح و کارآمد در دسترس خواهان قرار گیرد اما علی چند علاوه بر آن که شمرده شد مانع این خواسته شد هرچند در تقابل با حجم چشم‌گیر اثر قابل اغماض است اما تذکر چند مورد دیگر را لازم می‌داند. نخست، عدم قابلیت لازم نرم‌افزار به کار گرفته شده مثلاً در موضوع الفبایی مرتب کردن، الفبای عربی را بر فارسی ترجیح داده است چون ترتیب ه. و. ی (عربی) به جای و. ه. ی، دیگر تقسیم‌بندی حروف «الف، و ی» که هدف این بود که همزه روی پایه «الف» و «و» و «ی» در ترتیب الفبا خوانده نشود. دیگر علامت تشدید روی حروف که گاهی در نظام الفبایی تأثیر گذاشته است. حضور کاربران متعدد با سلیقه‌های متفاوت در کاربرد نرم افزار به ویژه در نام‌ها بر کسب ماشین شده که گاه فاصله دار زده شده‌اند و گاهی نیز چسبانیده‌اند که همین امر موجب راجعاً در نام‌های یک شکل و نزدیک به هم شده است که تا آن جا که دقت اجازه داد به اصرار آن‌ها که نموده‌ایم با این احوال هنوز احتمال خطا دور از ذهن نیست و از خوانندگان محترم انتظار داریم تا با تذکرات به جای خود یارای ما باشند. شایان توجه که بسیاری از این دست مشکلات با رایس خانم بادافراس در مراحل مختلف پیشرفت کار اصلاح شده و آنها که مانده است دور از ترانای ایشان و فراهم آوردنندگان فهرست بوده است. در نمایه‌ها نیز مشکلات الفبایی و چنانچه آن‌ها بسیار بود گاه حرف به حرف تنظیم شده بود و گاهی کلمه به کلمه که آن‌ها نیز اصلاح و مرتب شدند و امید که افتادگی یا دور از چشم صورت نگرفته باشد. در پایان از همکاران و نام‌میترا حسنی که چند مجموعه را در شروع کار فهرست‌برداری کردند قدردانی می‌شود.